

Nomenclatura carniolica barona Žige Zoisa - ob 200. obletnici rokopisa

Tomaž Jančar

Jančar, T. (1999): Nomenclatura carniolica by Baron Žiga Zois - on 200th anniversary of his manuscript. *Acrocephalus* 20 (94-96): 71 - 86.

Baron Žiga Zois (1747-1819) is one of the most distinguished personalities in the history of the Slovene nation, for he had a significant impact on the development of our national identity. His achievements in ornithology have been almost entirely overlooked. The National and University Library in Ljubljana keeps two volumes of his manuscripts with ornithological contents from the end of the 18th century. At present we are celebrating the 200th anniversary of their origin. The volume entitled "Nomenclatura carniolica" is of great significance for the history of the Slovene ornithological nomenclature, for in it Zois presented Slovene names for the majority of domestic birds. It was in fact the very first systematic list of bird names in Slovene language. In the manuscript Zois listed all the European species according to the system valid at that time, each with scientific, French and English names. Slovene name was given to 230 species out of 430 presented in the list. The manuscript also includes a list of the higher taxonomic groups, together with genera, orders and divisions. Zois introduced Slovene names for all the higher taxonomic groups, the representatives of which inhabited the territory of Slovenia at that time. The aim of the article is to enable access to the work, which has been till now practically unknown. The article includes a partial copy of Zois's Nomenclatura carniolica and a copy of the entire list of taxonomic groups. In our list all those species are presented, for which Zois also stated the Slovene name.

Key words: bird names, historical ornithology, Baron Žiga Zois, Slovenia

Uvod

Baron Žiga Zois (1747 - 1819) je na Slovenskem splošno znan kot razsvetljenec, mentor in mecen slovenskega preporoda ter kot mineraloslovec (slika 1). Skoraj povsem pa je bilo doslej prezrto, da se je ukvarjal tudi z ornitologijo.

O tem, koliko se je ukvarjal z ornitologijo, ni kaj dosti znanega, saj je to področje njegovega udejstvovanja praktično neraziskano. V 14 strani dolgem zapisu o Zoisu v Biografskem leksikonu (GSPAN *et al.* 1991) je ornitologija odpravljena z dvema besedama. Dejstvo pa je, da Narodna in univerzitetna knjižnica v

Ljubljani (NUK) hrani dva zvezka njegovih ornitoloških zapiskov iz zadnjih let 18. stoletja (slika 2).

Za zgodovino slovenskega ornitološkega imenoslovja je zanimiv predvsem zvezek Aves terrestres (ZOIS 1797?). V tem rokopisu je Zois prvi zapisal slovenska imena za veliko večino slovenskih vrst ptičev. Zvezek je temeljno delo slovenskega ornitološkega imenoslovja, tako da je njegova vrednost izredna. Težko je razumeti, da tako pomembnega dela doslej še nihče ni ustrezno obdelal in da je tako dolgo ostalo nedostopno strokovni javnosti.

V slovenski ornitološki literaturi najdemo le nekaj omemb Zoisovega imenika. FREYER (1842) je svojo znamenito Favno zasnoval spodbujen prav s Zoisovim delom, kar je v kratkem uvodu tudi navedel. Poleg imen, ki jih je sam zbral med ljudstvom, je skrbno izpisal tudi vsa Zoisova imena, vendar vira posameznih imen ni navajal.

PONEBŠEK (1917) je Zoisova rokopisa omenil v delu Naše ujede, kjer v razdelku o ornitologičnem slovstvu piše: »Ljubljanska c. kr. Licealna knjižnica hrani 2 zvezka rokopisa ornitologične vsebine tega našega znanega, a še vedno premalo cenjenega mecena. En zvezek ima znamenite beležke o ptičji selitvi iz l. 1796 do 1799, v drugem zvezku so večinoma zapiski o slovenski ptičji nomenklaturi.« Ponebšek se je zavedal izjemnega pomena rokopisa, zato je zapisal, da namerava »prezanimivo vsebino tega rokopisa priobčiti v Carnioli«. Žal svoje zamisli v preostalih 20 letih svojega življenja ni mogel uresničiti.

S Ponebškovo smrtjo sta Zoisova rokopisa utonila v pozabo in ponovno ju je odkril šele GREGORI (1976, 1991).

V članku sem pripravil prepis Zoisovih slovenskih imen ptic, s čimer sem želel omogočiti širši javnosti dostop do tega pomembnega dela. Prav v teh letih mineva dvesto let od nastajanja Zoisovih rokopisov. Naj bo ta članek moj prispevek k obeležitvi visokega jubileja in moja skromna zahvala velikemu Slovincu, ki je s svojimi deli daleč prehiteval čas, v katerem je živel.

Zoisovi ornitološki zapiski

Prvi od obeh zvezkov Zoisovih ornitoloških zapiskov, ki ju hrani NUK, je sestavljen iz dveh delov povsem različne vsebine (ZOIS 1799?). V začetni del zvezka je Zois izpisal Bechsteinov sistem ptic z latinskimi in nemškimi imeni. Snopiču praznih listov pa sledi na listih od 29 do 44 pomembnejši drugi del, Ornithologisches Journal, kot ga je sam naslovil. Gre za Zoisov

Slika 1: Portret barona Žige Zoisa. Foto: NUK Ljubljana

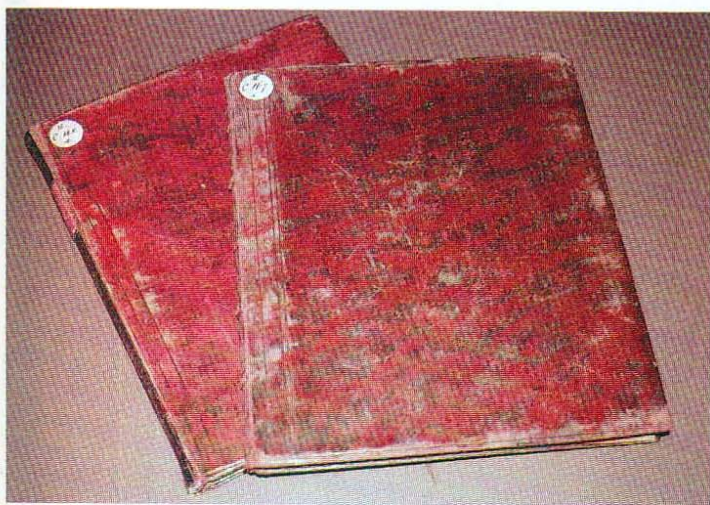
Fig. 1: Portrait of Baron Žiga Zois (1747-1819). Photo: NUK Ljubljana

ornitološki dnevnik iz let 1796-1798. Pisan je v nemščini, v gotici, in ni mi znano, da bi ga že kdo poskušal prevesti.

Drugi zvezek (ZOIS 1797?) je v celoti posvečen slovenskim imenom ptic. Zvezek v NUK vodijo pod imenom Aves terrestres, kar je očitna napaka, ki se vleče še iz knjižnice ljubljanskega liceja, kjer so zvezka hranili do ustanovitve NUK. Če bi bilo po Zoisovo, bi se zvezek morda imenoval Nomenclatura carniolica, saj Zois s temi besedami tudi začel prvo stran rokopisa. Poleg tega celotna zgradba in vsebina rokopisa nakazujeta, da je bil osnovni cilj tega Zoisovega dela prav zbrati slovenska

imena za ptičje vrste. Po drugi strani pa je Aves terrestres le naslov enega od obeh razdelkov rokopisa.

Kdaj natančno sta nastala oba rokopisa, ni znano. Iz letnic v besedilu je mogoče sklepati, da ju je Zois verjetno pisal v zadnjih letih 18. stoletja. Zaradi lažjega citiranja sem obema zvezkoma pripisal z vprašajem najstarejši letnici iz besedila.

Slika 2: Oba zvezka Zoisovih ornitoloških rokopisov, ki jih hrani Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani

Fig. 2: Both volumes of Zois's ornithological records, kept by the National and University Library Ljubljana

Nomenclatura carniolica

Rokopis ima dva razdelka, v skladu s tedaj veljavno sistematiko. V prvem razdelku so predstavljene »Tice na Suhim - Aves terrestres«, v drugem pa »Povodne Ptice - Aves aquaticae«. Na začetku vsakega od obeh razdelkov je sistem ptic z latinskimi in slovenskimi imeni za rodove, redove in razdelek.

Osrednji del rokopisa predstavlja seznam evropskih vrst, ki je urejen v tabele s po tremi stolpci. V prvem stolpcu so imena v latinščini, francoščini in angleščini, ponekod tudi v italijanščini. Poleg imen so v prvem stolpcu še začetnice imen Linneja, Gmelina in Scopolija s številkami (npr.: Lin:3.Gmel:808.Scop:196), ki nemara ponazarjajo številko strani ali vrste v delih vseh treh klasikov. V drugem stolpcu je slovensko ime, a le pri vrstah, za katere je Zois

ime poznal. V tretjem stolpcu je včasih nemško ime, predvsem pa so različne, večinoma kratke opombe v latinščini ali v nemščini. Opombe se včasih nanašajo na areal vrste (npr: in Europa & America boreali; in Silesia), na dela drugih avtorjev (npr. Kramer 378) ali na razne sinonime imen (npr: exotica = citata a Scopoli; Jesenica in ...). Le pri ujedah (lista 2 in 8) se je Zois v tem stolpcu na široko razpisal. Posamezna slovenska imena ptic, ki jih tu razberemo med drobno nemško gotico, dajejo slutiti, da razpravlja o slovenski nomenklaturi ptic.

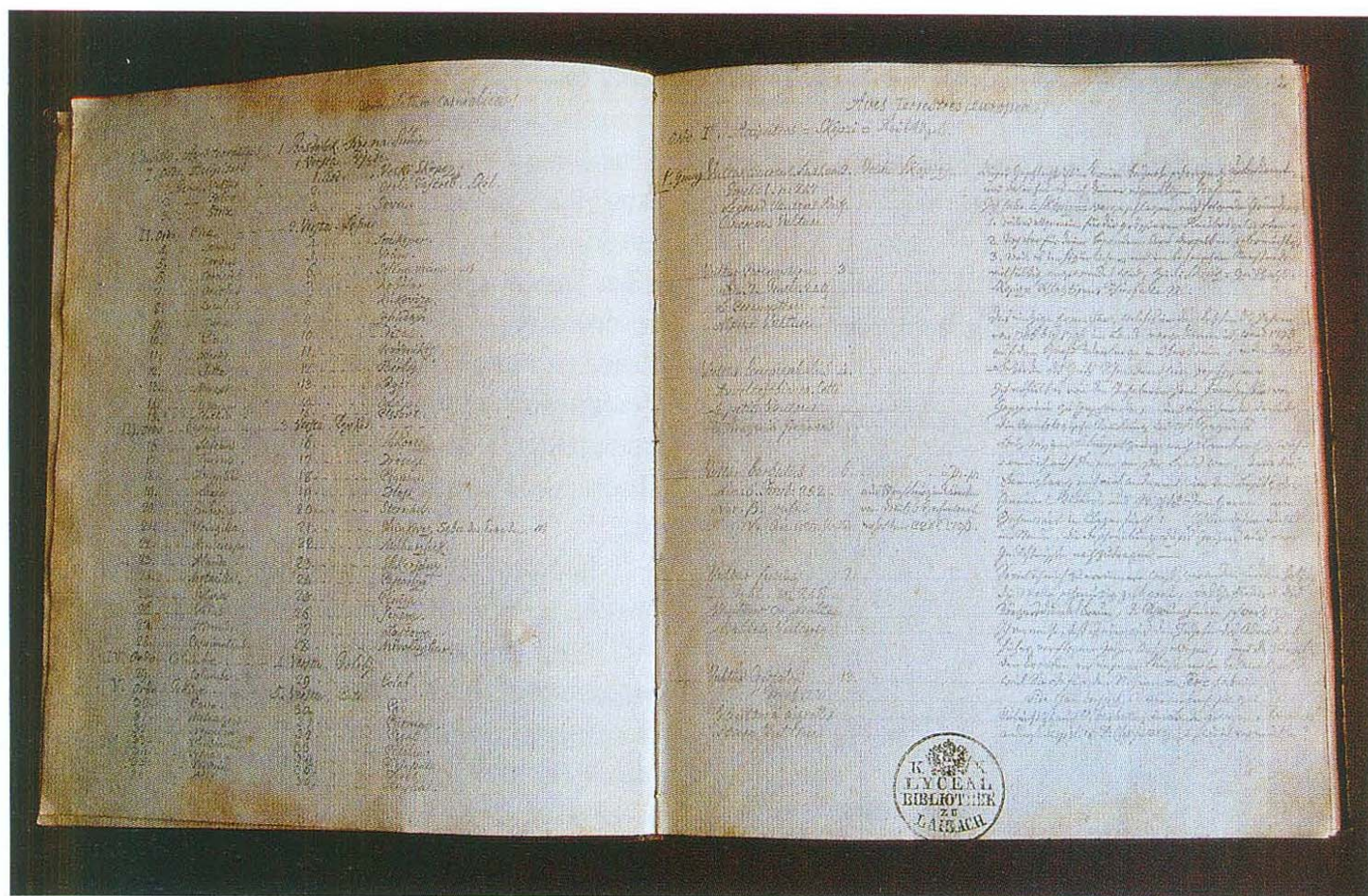
Seznam vrst v Nomenclaturi carniolici obsega kakih 430 evropskih vrst, od katerih jih je 230 opremljenih s slovenskimi imeni. Zoisov seznam evropskih vrst se močno razlikuje od današnjega, saj je Zois zbiral slovenska imena ptičev le nekaj deset let po izidu Linnejeve *Sistema naturae* (1758). Marsikatera vrsta tedaj še ni bila opisana in je zato tu ni, marsikatero pa so različni avtorji opisali podvojeno in zato nastopa po večkrat, z različnimi imeni.

Zois je Nomenclaturo carniolico pisal s svinčnikom. Ker je imel drobno pisavo in so nekatera mesta v zvezku že nekoliko zabrisana, je rokopis ponekod težko berljiv. Črke, ki so izpisane v latinici (vsi jeziki razen nemškega), so nekoliko večje, nemška gotica pa je izredno drobna.

Komentar k nekaterim imenom

Kljub starosti rokopisa so imena presenetljivo sveža, mnoga uporabljamo nespremenjena še danes. Posebej zanimiva so tista, ki so drugačna od sodobnih. Ob njih se nam odpirajo številna vprašanja. Spodaj sem za poskušnjo razčlenil dva zanimiva primera.

Pokleš (*Lymnocryptes minimus*). Puklež, tako vrsto imenujemo danes, je dobil ime po svoji puklasti drži. ERJAVEC (1868) mu zato pravi kar grbež. O tej teoriji nisem prej nikoli podvomil, kljub temu da puklež pravzaprav

Slika 3: Začetni strani Nomenclature carniolice
Fig. 3: The first pages of Nomenclatura carniolica

sploh ni posebno grbast. Dokler nisem pri Zoisu videl imena zapisanega malce drugače. Pokleš in pukleš je sicer tako zelo podobno, da bi se Zoisu lahko zapisala napaka. Vendar ne gre za lapsus, saj je ime v njegovih rokopisih zaslediti še nekajkrat, vsakič dosledno kot pokleš.

Pokleš pa bolj kot na pukel spominja na pokanje. Ob poslušanju posnetka pukleževega oglašanja sem presenečen ugotovil, da ima zelo značilno pesem, sestavljeno iz serije pokov. Po vsem tem se mi zdi dosti bolj verjetno, da je Zoisovo ime vrste izpeljano iz značilnega pokajočega petja kot iz neizrazito puklaste drže. Od tod dalje pa se porodi vrsta vprašanj. Ali si je Zois ime pokleš izmislil sam, ali je le zapisal ljudskega? Če si ga je izmislil sam, od kod je poznal njegovo petje? Puklež namreč poje samo v času gnezditve, Zois pa ni nikoli potoval v SV Evropo, kjer je gnezditveni areal te vrste. Morda je ime skoval iz opisa petja iz kakšne orni-

tološke knjige. Ali pa je morda ime izpeljano ob poslušanju pukleževega petja na Ljubljanskem barju? To bi prav lahko pomenilo, da je ta ptič nekdanj gnezdil na Ljubljanskem barju. Puklež danes gnezdi nam najbližje na Biebrzanskih barjih na Poljskem. V splošnem je gnezdilec prostranih, dobro namočenih barij. Ljubljansko barje je danes resda barje le še po imenu, v Zoisovih časih pa je bilo natančno to: prostrano in dobro namočeno barje...

Čuk (*Otus scops*), **čovink** (*Athene noctua*). Bogve kolikokrat sem se znašel v situaciji, ko sem ljudem na različnih koncih Slovenije razlagal, da vedo narobe, ko velikega skovika imenujejo čuk. Jaz sem kajpak vedel, da je čuk druga vrsta (*Athene noctua*) in ne ta z ušesci, o kateri smo se pogovarjali (*Otus scops*). O tem sem se poučil iz ornitoloških knjig. Vendar je z leti moja samozavest upadala, ko sem videl, kako

dosledno in v kako velikem obsegu ljudje poznajo vrsto *Otus scops* kot čuka. Dokončno pa mi je postalo jasno, kdo se glede čuka moti, ko sem prebral, da z imenom čuk imenujeta vrsto *Otus scops* tudi klasična ornitološka avtorja ZOIS (1797?) in FREYER (1842). Motimo se očitno mi, sodobni ornitologi.

Čuk za *Otus scops* in čovink oz. skovik za *Athene noctua* sta onomatopoetični imeni, ki oponašata oglašanje obeh vrst. Tako vrsti imenujeta tudi Zois in Freyer. Zanimivo bi bilo vedeti, po kakšnem nesrečnem naključju se je ERJAVCU (1868) zapisala napaka, ko je imeni med vrstama preprosto zamenjal. Napake mu seveda ne moremo zameriti, saj je bil književnik in ne ornitolog. Prav neverjetno pa je, da so vsi ornitologi za Erjavcem njegovo napako privzeli, ne da bi jo kdo spregledal. Tako se je primerilo, da je drobna napaka klasika slovenske književnosti, podprta z dobršno mero površnosti klasikov slovenske ornitologije, privedla do situacije, ko prgišče ornitologov prepričuje nekaj deset tisoč ljudi po Sloveniji, da ne vedo prav, kdo je čuk. Morda bi bilo enkrat v prihodnosti vendarle smiselno med ornitologi doseči potrebno soglasje in imeni vrniti, kamor spada. Da se ne bomo več smešili pri preprostih ljudeh z našo neutemeljeno učenostjo.

Prepis iz Nomenclature carniolice

Latinska imena vrst, ki jih navaja Zois, so v veliki meri drugačna od teh, ki jih poznamo danes. Večkrat je bilo potrebnega precej truda, da sem razbral, katero vrsto je imel Zois v mislih. Kljub trudu pa mi ni uspelo določiti vseh zapisov. Te sem označil z vprašajem. Večkrat se zapisov do nivoja vrste ne da določiti, ker v Zoisovih časih mnoge vrste še niso bile opisane. Tako npr. Zoisov plezovt *Certhia familiaris* lahko pomeni dolgoprstega plezalčka *C. familiaris* ali pa podobnega kratkoprstega plezalčka *C. brachydactyla*, saj je bil ta kot vrsta opisan šele leta 1820.

Pri določevanju zapisov so mi bila v veliko pomoč imena v drugih jezikih, ki jih je Zois izpisal obilo: angleška, francoska, italijanska, nemška in slovenska. Predvsem pa sem si veliko pomagal z deli naslednjih avtorjev: FREYER (1842), MATVEJEV & VASIĆ (1973) in GREGORI (1992).

Zois je pisal v stari slovenski pisavi po Trubarju, ki jo je sredi prejšnjega stoletja nadomestila sedanja. Da bi bil seznam bolj berljiv današnjemu bralcu, sem pri izpisovanju Zoisovih imen staro pisavo nadomestil s sodobno. Pri tem sem uporabil transliteracijo, kot je razvidna iz tabele 1.

Tabela 1: Tolmač transliteracije iz stare v sodobno slovensko pisavo

Tab. 1: Transliteration from the old into modern Slovene writing

Zois	Prepis
ę	e
s	z
sh	ž
f	s
fh	š
z	c
zh	č

Prepis sem pripravil v dveh delih. V prvem delu je popolni prepis sistema ptic (tabela 2), v drugem pa delni prepis seznama vrst (tabela 3). V prilogi je za lažje iskanje predstavljen indeks vrst (priloga 1).

Sistematski del sem izpisal v celoti in dobesedno tako, kot je v originalu. Razlika je le v tem, da sem oba razdelka sistema, ki sta v originalu vsaksebi (na listih 1 in 30), tu predstavil skupaj.

Iz seznama vrst sem večinoma izpisal samo tiste, za katere je Zois navedel tudi slovensko ime. Izjemo sem napravil le pri tistih, za katere se mi je zdelo zanimivo, da Zois slovenskega imena ni navedel. Tudi teksti pri vrstah niso izpisani v celoti. Iz prvega stolpca originala sem izpisal latinska in angleška imena, izpustil pa

sem navedbe virov ter francoska in italijanska imena. Drugi stolpec originala, v katerem so slovenska imena, sem izpisal v celoti, tretjega z opombami pa sem v celoti izpustil.

Prepis seznama vrst sem sestavil iz štirih stolpcev. V prvem navajam številke listov originala in številke pozicij vrst na listih (23/05 pomeni peti zapis na triindvajsetem listu). V drugem je sodobno znanstveno ime vrste za tiste zapise, kjer je bilo vrsto mogoče določiti. Vprašaj (?) pred imenom vrste pomeni, da določitev vrste ni zanesljiva, vprašaj med rodovnim in vrstnim imenom pa, da je določitev rodu domnevno zanesljiva, ni pa zanesljiva

določitev vrste. V tretjem in četrtem stolpcu so latinska in angleška ter slovenska imena, kot jih je zapisal Zois. Prepisoval sem dobesedno, vključno z vsemi nedoslednostmi pri rabi velikih začetnic in nepravilnostmi pri pisanju imen ter pripisi, vprašaji in drugimi dodatnimi znaki. Kjer Zois slovenskega ali angleškega imena ni navedel, sem postavil znak /.

Nekateri deli rokopisa so toliko nečitljivi, da mi ni uspelo razbrati napisanega. V takih primerih sem nečitljive dele besed označil s podčrtanjem, črke pa sem izpisal po občutku. Npr., v besedi Neasit sta začetek in konec besede čitljiva, sredina (eas) pa ne in je izpisana po občutku.

Tabela 2: Prepis sistematskega dela

Tab. 2: Transcription of the systematic part

Nomenclatura carniolica

1. Divisio. Aves terrestres

I.	Ordo. Accipitres.
1.	Genus Vultur.
2.	---- Falco.
3.	---- Strix.
II.	Ordo. Picae.
4.	---- Lanius.
5.	---- Corvus.
6.	---- Coracias.
7.	---- Oriolus.
8.	---- Cuculus.
9.	---- Yunx.
10.	---- Picus.
11.	---- Alcedo.
12.	---- Sitta.
13.	---- Merops.
14.	---- Upupa.
15.	---- Certhia.
III.	Ordo. Passeres.
16.	---- Sturnus.
17.	---- Turdus.
18.	---- Ampellis.
19.	---- Loxia.
20.	---- Emberiza.
21.	---- Fringilla.

1. Razdejek. Tice na Súhim

1.	Versta. Vjede [Skôpci]
1.	Rod Velki Skopec
2.	---- Orel. Jastreb. Skol.
3.	---- Sova.
2.	Versta. Lesne. [Žovne]
4.	---- Srákoper.
5.	---- Vrán.
6.	---- Zeléna vrána.
7.	---- Kobílar.
8.	---- Kúkovica.
9.	---- Čúdeš.
10.	---- Détal.
11.	---- Povódni kos.
12.	---- Bérles.
13.	---- Legát.
14.	---- Udáp.
15.	---- Plezovt.
3.	Versta. Pevke.
16.	---- Škórec.
17.	---- Drózeg.
18.	---- Pégam.
19.	---- Dlesk.
20.	---- Sternád.
21.	---- Šinkovcc.

22. ---- Muscicapa.
 23. ---- Alauda.
 24. ---- Motacilla.
 25. ---- Sylvia.
 26. ---- Parus.
 27. ---- Hirundo.
 28. ---- Caprimulgus.
- IV. Ordo. Columbace
 29. ---- Columba.
- V. Ordo. Gallinac
 30. ---- Pavo.
 31. ---- Meleagris.
 32. ---- Numida.
 33. ---- Phasianus.
 34. ---- Tetrao.
 35. ---- Perdix.
 36. ---- Otus.

22. ---- Múharček.
 23. ---- Škerjanc.
 24. ---- Pastarica.
 25. ---- Pénica.
 26. ---- Senica.
 27. ---- Lastovca.
 28. ---- Mravlinčar.
4. Versta. Golobji.
 29. ---- Golob.
5. Versta. Pute.
 30. ---- Páv.
 31. ---- Púrman.
 32. ---- Pegat.
 33. ---- Petélin.
 34. ---- Divja puta.
 35. ---- Jereb.
 36. ---- Amša.

2.Divisio. Aves aquaticae

- VI. Ordo. Grallae
 37 Genus Platalea.
 38 Ardea
 39 Tantalus
 40 Numenius
 41 Scolopax
 42 Tringa
 43 Charadrius
 44 Haematopus
 45 Glareola
 46 Rallus
 47 Galinula
- VII. Ordo Pinnatipedes
 48 Fulica
 49 Podiceps
- VIII. Ordo Palmipedes
 50 Recurvirostra
 51 Phoenicopterus
 52 Alca
 53 Uria
 54 Colymbus
 55 Sterna
 56 Larus
 57 Procellaria
 58 Mergus
 59 Anas
 60 Pelecanus

2.Razdelk. Povodne Ptice.

- VI. Versta. Prostonóge
 37. Rod Lopátka
 Rángar
 Plevica
 Škurh
 Slómka ?
 Dúlar
 Dežévník
 Morska sraka
 Tekca
 Mokóš
 Vódna púta
- VII. Versta Pol-plavútne [Napol plavke]
 Liska
 Pandirk. Pičla.
- VIII. Versta _ Plavutne. [Celo plavke]
 Zavihaklún
- Potáplove
 Mohávka
 Tónovšica
 Hudovurnik
 Belič
 Rácca
 Pelekan

Tabela 3: Delni prepis seznama vrst**Tab. 3:** Partial transcription of the species list

Stran Page	Vrsta Species	Latinsko in angleško ime Zojs Latin and English names Zojs	Slovensko ime Zojs Slovene name Zojs
02/01	<i>Aegypius monachus</i>	<i>Vultur cinereus</i> ; Cinereous Vulture	Velki skópic
03/01	<i>Haliaeetus albicilla</i>	<i>Falco /Aquila/ albicilla</i> ; Cinereous Eagle	Órel
03/02	? <i>Aquila chrysaetos</i>	<i>Falco melaneus</i> ; Black Eagle	Velki črni órel
03/06	<i>Aquila chrysaetos</i>	<i>Falco chrysaetos</i> ; Golden Eagle	Velki rujavi Orel
03/07	?	<i>Falco naevius</i> ; Roughfooted Eagle	Mali sivi orel
04/01	<i>Milvus milvus</i>	<i>Falco Milvus</i> ; Kite	Postojna, Skarnjek
04/02	<i>Milvus migrans</i>	<i>Falco ater</i> ; Black Kite	Jastreb, Kokošar
04/04	<i>Buteo buteo</i>	<i>Falco Buteo</i> ; Buzzard	Kájna
04/07	<i>Circus aeruginosus</i>	<i>Falco aeruginosus</i> ; Moor Buzzard	J(astreb). Ráçar
04/11	<i>Accipiter gentilis</i>	<i>Falco Palumbarius</i> ; Goshawk	J(astreb). Golobár
05/01	? <i>Accipiter gentilis</i>	<i>Falco Gentilis</i> ; Gentil falcon	Žlahtni Skól
05/02	<i>Falco peregrinus</i>	<i>Falco Communis</i> ; Common falcon	Skól
06/01	<i>Falco rusticolus</i>	<i>Falco Gyrfalco</i> ; Iceland Falcon	Skol
06/03	?	<i>Falco incertus</i> ; /	Skrika ?
06/11	<i>Falco tinnunculus</i> ? & <i>naumanni</i>	<i>Falco Tinnunculus</i> ; Kestrel	Postojka
07/02	<i>Accipiter nisus</i>	<i>Falco Nisus</i> ; Sparrow Hawk	Kregul
07/07	<i>Falco columbarius</i>	<i>Falco Aesalon</i> ; Merlin	Skolič, Tičar
07/11	?	<i>Falco ignotus</i> ?; /	Škríka
08/03	<i>Bubo bubo</i>	<i>Strix Bubo</i> ; Great eared Owl	Velka Sova, Gvîr
08/04	<i>Asio otus</i>	<i>Strix otus</i> ; Longeared Owl	Malasova
08/07	<i>Otus scops</i>	<i>Strix Scops</i> ; Scops eared Owl	Čuk
09/01	<i>Nyctea scandiaca</i>	<i>Strix nyctea</i> ; Snowy owl	Bela Sova
09/02	<i>Strix aluco</i>	<i>Strix Stridula</i> ; Tawny Owl	Rujava Sova
09/03	<i>Strix aluco</i>	<i>Strix Aluco</i> ; Aluco Owl	/
09/04	<i>Tyto alba</i>	<i>Strix flammea</i> ; White Owl	Pegasta Sova, Mertvaska tica
09/08	<i>Athene noctua</i>	<i>Strix noctua</i> ; Austrian rufous Owl	/
09/10	? <i>Athene noctua</i>	<i>Strix passerina</i> ; Little Owl	Čovink, Čovitel
10/01	<i>Lanius excubitor</i>	<i>Lanius excubitor</i> ; Great Cinereous Shrike	Velki Srákoper
10/03	<i>Lanius collurio</i>	<i>Lanius Collurio</i> ; Red-backed Shrike	Mali Srákoper
10/05	<i>Corvus corax</i>	<i>Corvus Corax</i> ; Raven	Krókar
10/06	<i>Corvus corone corone</i>	<i>Corvus Corone</i> ; Carrion Crow	Črna Vrána, Mali Órel
10/07	<i>Corvus frugilegus</i>	<i>Corvus frugilegus</i> ; Rook	Črna polska Vrána
10/08	<i>Corvus corone cornix</i>	<i>Corvus Cornix</i> ; Hooded Crow	Siva Vrána
10/09	<i>Corvus monedula</i>	<i>Corvus monedula</i> ; Jackdaw	Kávka
10/10	<i>Pica pica</i>	<i>Corvus Pica</i> ; Magpie	Sráka
11/01	<i>Garrulus glandarius</i>	<i>Corvus glandarius</i> ; Jay	Pšoga, Šoga
11/03	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	<i>Corvus caryocatactes</i> ; Nutcracker	Klavžar, Lešnica
11/05	? <i>Pyrrhocorax graculus</i>	<i>Corvus Graculus</i> ; Cornish Cough	Krámperca, Skorc Planinski, Kavka Planinski
11/06	<i>Geronticus eremita</i>	<i>Corvus Eremita</i> ; Hermit Crow	Klavžar ? vide Klaus-rapp, Buff:

11/07	<i>Coracias garrulus</i>	<i>Coracias garrula</i> ; Roller	Zelena Vrana
11/08	<i>Oriolus oriolus</i>	<i>Oriolus galbula</i> ; Golden Oriole	Kobilar
11/09	<i>Cuculus canorus</i>	<i>Cuculus Canorus</i> ; Common Cuckow	Kukovca
12/01	<i>Jynx torquilla</i>	<i>Yunx Torquilla</i> ; Wryneck	Čudeš
12/02	<i>Dryocopus martius</i>	<i>Picus Martius</i> ; Great black Woodpecker	Černa Žovna, Krekovt
12/03	<i>Dendrocopos major</i>	<i>Picus Major</i> ; Great Spotted Woodpecker	Velki Detal
12/04	<i>Dendrocopos medius</i>	<i>Picus medius</i> ; Middle spotted Woodpecker	Sredni Detal
12/05	<i>Dendrocopos minor</i>	<i>Picus minor</i> ; Lesser Spotted Woodpecker	Mali Detal
12/06	<i>Picus viridis</i> ? & <i>canus</i>	<i>Picus viridis</i> ; Green Woodpecker	Žovna, Pivka, Zelenažovna
12/07	<i>Picoides tridactylus</i>	<i>Picus tridactylus</i> ; Threetoed Woodpecker	?
12/08	<i>Alcedo atthis</i>	<i>Alcedo ispida</i> ; Kingfisher	Povodni Kos, Višneli Kos
12/09	<i>Sitta europaea</i>	<i>Sitta Europea</i> ; Nuthatch	Bérgles
13/01	<i>Merops apiaster</i>	<i>Merops Apiaster</i> ; Bee-eater	Legát
13/03	<i>Upupa epops</i>	<i>Upupa Epops</i> ; Hopoe	Bud. Dap. Odap. Smerdakavra
13/04	<i>Certhia familiaris</i> & <i>brachydactyla</i>	<i>Certhia familiaris</i> ; Common Creeper	Plezovt
13/06	<i>Tichodroma muraria</i>	<i>Certhia muraria</i> ; Wall Creeper	Mertvášca
14/01	<i>Sturnus vulgaris</i>	<i>Sturnus Vulgaris</i> ; Stare, or Starling	Škorc
14/02	<i>Prunella collaris</i>	<i>Sturnus Collaris</i> ; Collared stare	Skalar ?
14/03	<i>Turdus viscivorus</i>	<i>Turdus viscivorus</i> ; Missel Thrush	Drozgáč
14/04	<i>Turdus philomelos</i>	<i>Turdus musicus</i> ; Thrustler Song Thrush	Drozg. Bovc. Cikovt.
14/05	<i>Turdus iliacus</i>	<i>Turdus iliacus</i> ; Redwing, Windthrush	Mala Brínovka
14/06	<i>Turdus pilaris</i>	<i>Turdus pilaris</i> ; Fieldfare	Velka Brínovka
14/07	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	<i>Turdus arundinaceus</i> ; Reed Thrush	Terstni Grabec
14/08	? <i>Monticola saxatilis</i>	<i>Turdus infaustus</i> ; Rock Thrush	Kameničar ?
14/09	<i>Monticola saxatilis</i>	<i>Turdus saxatilis</i> ; Lesser Rock-shrike	Slegur. Konjuh.
14/10	<i>Turdus merula</i>	<i>Turdus merula</i> ; Black-bird	Kôs.
15/01	<i>Turdus torquatus</i>	<i>Turdus torquatus</i> ; Ring Ouzel, or Amsel	Komatár
15/02	<i>Cinclus cinclus</i>	<i>Turdus cinclus</i> ; Water Ouzel	Vúdomc. Vódni Kos.
15/07	<i>Bombycilla garrulus</i>	<i>Ampelis garrulus</i> ; Bohemian Chatterer	Pegam
15/08	<i>Loxia curvirostra</i>	<i>Loxia curvirostra</i> ; Crossbill	Krívoklúnc. Prébrač.
15/09	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	<i>Loxia coccothraustes</i> ; Grossbeak, or Hawfinch	Dlesk. Glaváč.
15/11	<i>Carduelis chloris</i>	<i>Loxia chloris</i> ; Greenfinch	Zelenc.
16/01	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	<i>Loxia Pyrrhula</i> ; Bulfinch	Kalín. Boltek.
16/03	<i>Plectrophenax nivalis</i>	<i>Emberiza nivalis</i> ; Snow Bunting	Sternád.
16/06	<i>Emberiza hortulana</i>	<i>Emberiza Hortulana</i> ; Ortolan Bunting	Vértnek.
16/07	<i>Emberiza citrinella</i>	<i>Emberiza Citrinella</i> ; Yellow Buntink	Sternád
16/08	<i>Emberiza cirrus</i>	<i>Emberiza Cirrus</i> ; Cirl Bunting	/
16/09	<i>Emberiza cia</i>	<i>Emberiza Cia</i> ; Foolish Bunting	Mali Sternád
16/10	<i>Miliaria calandra</i>	<i>Emberiza miliaria</i> ; Bunting	/
16/11	<i>Emberiza schoeniclus</i>	<i>Emberiza schoeniclus</i> ; Reed Buntink	Terstni Sternad
17/03	<i>Emberiza melanocephala</i>	<i>Emberiza melanocephala</i> ; Black-headed Bunting	Ležetrudnik ?
17/07	<i>Passer domesticus</i>	<i>Fringilla domestica</i> ; House Sparrow	Grabec. Vrabec.
17/08	<i>Passer montanus</i>	<i>Fringilla montana</i> ; Tree or Mountain Finch	Polski grabec.
17/09	<i>Petronia petronia</i>	<i>Fringilla Petronia</i> ; Ring Sparrow	Morski Grabec
18/01	<i>Fringilla coelebs</i>	<i>Fringilla Coelebs</i> ; Chaffinch	Šínkovc. Zéba.

18/04	<i>Fringilla montifringilla</i>	<i>Fringilla montifringilla</i> ; Brambling.	Pinôž
18/05	<i>Calcarius lapponicus</i>	<i>Fringilla Lapponica</i> ; Lapland Finch	/
18/06	<i>Montifringilla nivalis</i>	<i>Fringilla nivalis</i> ; Snow Finch	/
18/07	<i>Carduelis carduelis</i>	<i>Fringilla Carduelis</i> ; Goldfinch.	Lísec.
18/09	<i>Carduelis spinus</i>	<i>Fringilla Spinus</i> ; Siskin	Cízek
18/10	<i>Serinus canaria</i>	<i>Fringilla Canaria</i> ; Canary Finch	Kanárček
18/11	<i>Serinus serinus</i>	<i>Fringilla Serinus</i> ; Serin Finch	Grílček
18/12	<i>Serinus citrinella</i>	<i>Fringilla Citrinella</i> ; Citril Finch	Laški Grílček ?
19/01	<i>Carduelis cannabina</i>	<i>Fringilla Linota</i> ; Common Linnet	Konopnják
19/02	<i>Carduelis cannabina</i>	<i>Fringilla Cannabina</i> ; Redpole	Repnek. Repalšica
19/03	<i>Carduelis flammea</i>	<i>Fringilla linaria</i> ; Lesser Redpole	Morski Cízek
19/06	<i>Muscicapa striata</i>	<i>Muscicapa grisola</i> ; Spotted flycatcher	Velki Múhar
19/07	<i>Ficedula albicollis</i> & <i>hypoleuca</i>	<i>Muscicapa atricapilla</i> ; Pied Flycatcher	Černi Múhar
19/08	<i>Alauda arvensis</i>	<i>Alauda arvensis</i> ; Sky-lark, Field-lark	Polski škerianc
19/09	<i>Lullula arborea</i>	<i>Alauda arborea</i> ; Wood-lark	Velka Cipa
20/01	<i>Anthus pratensis</i>	<i>Alauda pratensis</i> ; Titlark	Travnski Škerianc
20/02	<i>Anthus trivialis</i>	<i>Alauda trivialis</i> ; Pipitlark	Mala Cipa
20/04	<i>Anthus campestris</i>	<i>Alauda campestris</i> ; Meadowlark	/:Rujavi Škerianc ?/
20/05	<i>Melanocorypha calandra</i>	<i>Alauda Calandra</i> ; Calandrelark	Laški Škerianc
20/07	<i>Galerida cristata</i>	<i>Alauda Cristata</i> ; Crested Lark	Blatni Škerianc
21/01	<i>Motacilla alba</i>	<i>Motacilla alba</i> ; White Wagtail	Bela Pastarica. Pliska
21/02	<i>Motacilla cinerea</i>	<i>Motacilla cinerea</i> ; Cinereous Wagtail	Siva Pastarica
21/03	<i>Motacilla cinerea</i>	<i>Motacilla boarula</i> ; Grey Wagtail	Rumcna Pastarica. P. sávka
21/04	<i>Motacilla flava</i>	<i>Motacilla flava</i> ; Yellow Wagtail	~ ta mala
21/05	<i>Luscinia megarhynchos</i>	<i>Sylvia Luscinia</i> ; Ningthingale	Slave. Slavčik
21/10	<i>Sylvia atricapilla</i>	<i>Sylvia atricapilla</i> ; Blackcap	Črna Pénica. Čérnoglávka
22/01	? <i>Sylvia curruca</i>	<i>Sylvia Curruca</i> ; Babbling Warbler	Vertna Penica
22/04	<i>Acrocephalus ? palustris</i> & <i>scirpaceus</i>	<i>Sylvia arundinacea</i> ; Reed Wren. Lesser reed Sparrow	Terstni múharčik
22/06	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	<i>Sylvia Phoenicurus</i> ; Redstart	Pogorclčik.
22/07	<i>Phoenicurus ?</i>	<i>Sylvia Tithys</i> ; ?	Ilovčica
22/08	<i>Phoenicurus ochruros</i>	<i>Sylvia Erithacus</i> ; Red-tail	Šmárnica
22/09	<i>Sylvia communis</i>	<i>Sylvia Cinerea</i> ; ?	Terstni Cízek
23/01	<i>Acrocephalus ? schoenobaenus</i>	<i>Sylvia salicaria</i> ; Sedge Warbler	Terstna penica
23/03	? <i>Ficedula</i> sp.	<i>Sylvia Ficedula</i> ; Epicurean Warbler	Figojedka
23/05	<i>Erithacus rubecula</i>	<i>Sylvia rubecula</i> ; Redbreast	Tašica
23/06	<i>Luscinia svecica</i>	<i>Sylvia Suecica</i> ; Bluetroated Warbler	Plava Tašica
23/07	<i>Sylvia curruca</i>	<i>Sylvia Dumetorum</i> ; White breasted Warbler	Brólica
23/08	<i>Saxicola torquata</i>	<i>Sylvia rubicola</i> ; Stone chatter	Bela Penica. Beli Muharčik
23/09	<i>Saxicola rubetra</i>	<i>Sylvia rubetra</i> ; Whin Chat	Velka Penica
23/10	<i>Oenanthe oenanthe</i>	<i>Sylvia oenanthe</i> ; Wheat-ear	Belorítka.
24/02	<i>Troglodytes troglodytes</i>	<i>Sylvia Troglodytes</i> ; Wren	Šteržék
24/03	<i>Regulus regulus</i> & <i>ignicapillus</i>	<i>Sylvia regulus</i> ; Gold Crested Wren	Kralíček. Pavček
24/04	<i>Phylloscopus ? collybita</i>	<i>Sylvia Trochilus</i> ; Yellow Wren	Mali Múharčik. Kovačik
24/06	<i>Parus major</i>	<i>Parus Major</i> ; Great-titmouse	Senica, velka
24/08	<i>Parus ater</i>	<i>Parus ater</i> ; Cole mouse	Bórštna Senica. Miniščik

24/09	<i>Parus palustris</i> ? & <i>montanus</i>	<i>Parus palustris</i> ; Marsh Titmouse	Terstna Senica. Pezdečivka
24/10	<i>Parus caeruleus</i>	<i>Parus Caeruleus</i> ; Blue Titmouse	Plava Senica. Goršnik
25/01	<i>Parus cristatus</i>	<i>Parus cristatus</i> ; Crested Titmouse	Čopasta senica. Šápelca
25/02	<i>Remiz pendulinus</i>	<i>Parus pendulinus</i> ; Penduline Titmouse	Plášica? =Remiz Polonis!
25/03	<i>Aegithalos caudatus</i>	<i>Parus caudatus</i> ; Long-tailed Titmouse	Dolgorepka. Beloglavka. Mlinárčik.
25/04	<i>Panurus biarmicus</i>	<i>Parus biarmicus</i> ; Bearded Titmouse	/
25/05	<i>Caprimulgus europaeus</i>	<i>Caprimulgus Europeus</i> ; European Goat Sucker	Mrovlínčar. Podhujka.
25/06	<i>Hirundo rustica</i>	<i>Hirundo rustica</i> ; Common Swallow	Černa Glástovca
25/07	<i>Delichon urbica</i>	<i>Hirundo Urbica</i> ; Martin	Mali Hudovúrník. Hišna Glástovca
25/08	<i>Riparia riparia</i>	<i>Hirundo riparia</i> ; Sand-martin	Bregúla
25/09	<i>Hirundo rupestris</i>	<i>Hirundo rupestris</i> ; Rock Swallow	/
25/10	<i>Apus apus</i>	<i>Hirundo Apus</i> ; Swift	Velka Hudovúrnica. Velka Glástovca
25/11	<i>Tachymarptis melba</i>	<i>Hirundo Melba</i> ; White belled Swift	/
26/01	<i>Columba oenas</i>	<i>Columba Oenas</i> ; Stock Pigeon	Divji Golob, ta mali
26/02	<i>Columba livia domestica</i>	<i>Columba Domestica</i> ; Common Pigeon	Domáči Golob.
26/04	<i>Columba palumbus</i>	<i>Columba Palumbus</i> ; Ring Pigeon	Grívník. D:(ivji) G:(olob) ta Velki
26/05	<i>Streptopelia turtur</i>	<i>Columba Turtur</i> ; Common Turtle	Gerlica
26/07	<i>Streptopelia decaocto</i>	<i>Columba risoria</i> ; Collared Turtle	Laška Gerlica
27/01	<i>Pavo cristatus</i>	<i>Pavo Cristatus</i> ; Crested Peacock	Páv. Pávna
27/02	<i>Meleagris gallopavo</i>	<i>Meleagris Gallopavo</i> ; Domestic Turkey	Púrman. Púra.
27/03	<i>Numida meleagris</i>	<i>Numida Meleagris</i> ; Guinea Pintado	Pegát. Pegátka.
27/04	<i>Gallus gallus</i>	<i>Phasianus Gallus Domesticus</i> ; Domestic Cock	Domáči Petélin. Kokoš
27/05	<i>Phasianus colchicus</i>	<i>Phasianus colchicus</i> ; Common Pheasant	Bacant
28/01	<i>Tetrao urogallus</i>	<i>Tetrao Urogallus</i> ; Wood Grouse	Divji Petélin. Velki lesni Petelin
28/02	<i>Tetrao tetrix</i>	<i>Tetrao Tetrix</i> ; Black Grouse	Divji Petelin, ta mali. Škárjove. Rúšove.
28/05	<i>Lagopus mutus</i>	<i>Tetrao Lagopus</i> ; Ptarmigan	Sněžnik. Beli Jereb. Bela pútica
28/07	<i>Bonasa bonasia</i>	<i>Tetrao Bonasia</i> ; Goshawk	Podlésk? Goizdni Jereb
29/01	? <i>Francolinus francolinus</i>	<i>Perdix Francolinus</i> ; Francoline-Partridge	Goizdni Jereb ?
29/02	<i>Perdix perdix</i>	<i>Perdix Cinerea</i> ; Common Partridge	Polski Jereb. Jerebica.
29/05	<i>Alectoris graeca</i>	<i>Perdix rufa</i> ; Red, or Greek Partridge	Skální Jereb
29/06	<i>Alectoris graeca</i>	<i>Perdix rufa</i> , var: b; <u>Guernbey</u> Partridge	Skální Jereb. Katórna.
29/07	<i>Coturnix coturnix</i>	<i>Perdix Coturnix</i> ; Quail	Prepelica.
29/09	<i>Otis tarda</i>	<i>Otis tarda</i> ; Great Bustard	Velka Amša
29/10	<i>Tetrax tetrax</i>	<i>Otis Tetrax</i> ; Little Bustard	Mala Amša
29/11	<i>Burhinus oedienemus</i>	<i>Otis oedienemus</i> ; Thick-kneed Bustard	Dežévník. Perlivka
30/01	<i>Platalea leucorodia</i>	<i>Platalea Leucorodia</i> ; White Spoonbill	Lopátka. Kalpétra.
30/02	<i>Grus grus</i>	<i>Ardea Grus</i> ; Common Crane	Žeriáv
30/03	<i>Ciconia ciconia</i>	<i>Ardea ciconia alba</i> ; White Stork	Bogdál.
30/04	<i>Ciconia nigra</i>	<i>Ardea ciconia nigra</i> ; Black Stork	?
31/01	<i>Nycticorax nycticorax</i>	<i>Ardea Nycticorax</i> ; Night Heron, Night Raven	Čápla. Kváka.

31/03	<i>Botaurus stellaris</i>	<i>Ardea Stellaris</i> ; Bittern	Ponočni Vrán
31/06	<i>Ixobrychus minutus</i>	<i>Ardea minuta</i> ; Little Bittern	Búntek. Mali rangarčik.
32/01	<i>Ardea cinerea</i>	<i>Ardea cinerea</i> ; Common Heron	Sivi Rangar
32/04	<i>Egretta garzetta</i>	<i>Ardea Garzetta</i> ; Little Egret	Beli Rangarčik
32/05	<i>Egretta alba</i>	<i>Ardea alba</i> ; Great white Heron	Beli Rangar
33/01	<i>Plegadis falcinellus</i>	<i>Tantalus Falcinellus</i> ; Bay-Ibis	Plevica
33/03	<i>Numenius arquata</i>	<i>Numenius Arquata</i> ; Common Curlew	Škúrh, velki
33/04	<i>Numenius phaeopus</i>	<i>Numenius Phaeopus</i> ; Whimbrel	Škúrh, mali
33/05	<i>Scolopax rusticola</i>	<i>Scolopax rusticola</i> ; Wood-Cock	Slomka. Klunač.
33/07	<i>Gallinago media</i>	<i>Scolopax major</i> ; Great Snipe	/
33/08	<i>Gallinago gallinago</i>	<i>Scolopax Gallinago</i> ; Snipe	Kozica
33/09	<i>Lymnocyrtus minimus</i>	<i>Scolopax Gallinula</i> ; Back-Snipe	Póklež
34/05	? <i>Tringa nebularia</i> , ? <i>Gallinago media</i>	<i>Scolopax glottis</i> ; Greenshank	Čoketa Scop:
34/09	<i>Tringa erythropus</i>	<i>Scolopax fusca</i> ; Dusky Snipe	/
35/02	<i>Vanellus vanellus</i>	<i>Tringa Vanellus</i> ; Lapwing	Priba
35/04	<i>Tringa totanus</i>	<i>Tringa Gambetta</i> ; Gambet Sandpiper	Velki Dúlar
35/05	<i>Pluvialis squatarola</i>	<i>Tringa Helvetica</i> ; Swiss-Sandpiper	Černi Dúlar
35/06	<i>Pluvialis squatarola</i>	<i>Tringa Squattarola</i> ; Grey Sandpiper	Bisterski Dúlar. Martinc, Velki.
35/07	<i>Tringa ochropus</i>	<i>Tringa Ochropus</i> ; Green Sandpiper	Sredni Dular ?
36/04	?	<i>Tringa Cinerea</i> ; <u>Ashlouloucard</u> Sandpiper	Sredni Martinc
36/05	<i>Actitis hypoleucos</i>	<i>Tringa Hypoleucos</i> ; Common Sandpiper	/
37/01	<i>Pluvialis apricaria</i>	<i>Charadrius pluvialis</i> ; Golden, or <u>green</u> Plover	Deževnik. Prosenka
37/02	<i>Himantopus himantopus</i>	<i>Charadrius himantopus</i> ; Longlegged Plover	Strelcar ?
37/03	? <i>Calidris alba</i>	<i>Charadrius Calidris</i> ; Curwillet	Zélen Dular !
37/07	<i>Haematopus ostralegus</i>	<i>Haematopus Ostralegus</i> ; Sea-Pie, <u>Pied</u> oystercatcher	Morska Sráka
37/08	<i>Glareola sp.</i>	<i>Glareola austriaca</i> ; Austrian Pratincole	Tékca
38/01	<i>Rallus aquaticus</i>	<i>Rallus aquaticus</i> ; Water Rail	Cápavóznik. Velki Mokoš
38/04	<i>Crex crex</i>	<i>Gallinula Crex</i> ; Crake Gallinule	Kosic. Stérgar.
38/05	<i>Gallinula chloropus</i>	<i>Gallinula chloropus</i> ; Common Gallinule	Mokúška z rudečo liso
38/06	<i>Gallinula chloropus</i>	<i>Gallinula fusca</i> ; Brown Gallinule	Mokúška z rumeno liso
38/08	<i>Porzana porzana</i>	<i>Gallinula Porzana</i> ; Spotted Gallinule	Srédni Mokóš. Gráhasti ~
38/09	<i>Porzana parva</i>	<i>Gallinula</i> ? / <i>Rallus parvus</i> Scop.; /	Járčik. Mali Mokoš
39/03	<i>Fulica atra</i>	<i>Fulica atra</i> ; Common Coot	Liska
39/04	<i>Fulica atra</i>	<i>Fulica aterrima</i> ; Greater Coot	Vélka liska
39/05	<i>Podiceps cristatus</i>	<i>Podiceps cristatus</i> ; Crested, and Tipped Grebe	Čopasti Pandirk
39/06	<i>Podiceps auritus</i>	<i>Podiceps auritus</i> ; Eared Grebe	Vuhasti Pandirk
39/09	<i>Podiceps grisegena</i>	<i>Podiceps rubricollis</i> ; Rednecked Grebe	/
39/10	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	<i>Podiceps minor</i> ; Little grebe	Mali Pandirk. Pičla.
40/01	<i>Recurvirostra avosetta</i>	<i>Recurvirostra Avocetta</i> ; Scooping Avoset	Zavíhka
41/01	<i>Gavia immer</i>	<i>Colymbus glacialis</i> ; Northern Diver	Savski Potáplovci, ta velki
41/02	? <i>Gavia arctica</i> & <i>stellata</i>	<i>Colymbus Immer</i> ; <u>Imber</u> Diver	Savski Potaplovci. Góslar.
41/04	<i>Gavia arctica</i>	<i>Colymbus arcticus</i> ; Blackthroated Diver	/
41/05	<i>Gavia stellata</i>	<i>Colymbus septentrionalis</i> ; Redthroated Diver, or Loon	/
41/07	? <i>Sterna sandvicensis</i>	<i>Sterna Boysii</i> ; Sandwich Tern	Plavka
41/09	<i>Sterna hirundo</i>	<i>Sterna Hirundo</i> ; Greater Tern	Ribič

41/11	<i>Sterna albifrons</i>	<i>Sterna minuta</i> ; Lesser Tern	Mohávka
42/01	<i>Chlidonias</i> sp.	<i>Sterna fassipes</i> ; Black Tern	Mohávka, prava
42/04	<i>Larus ridibundus</i>	<i>Larus ridibundus</i> ; Blackheaded Gull	Tónovšca
42/09	? <i>Larus fuscus</i>	<i>Larus fuscus</i> ; Herring Gull	Srédna Tonovšca, ta rujava
42/10	? <i>Larus canus</i>	<i>Larus Canus</i> ; Common Gull	Velka Tonovšca. Pijal
43/06	<i>Hydrobates pelagicus</i>	<i>Procellaria pelagica</i> ; Stormy petrel	Strakoš. Croat.
43/07	<i>Mergus merganser</i>	<i>Mergus Merganser</i> ; Goosander, Merganser	Velka Savšica. Ribič.
43/09	<i>Mergus serrator</i>	<i>Mergus Serrator</i> ; Redbreasted merganser	/
43/10	<i>Mergellus albellus</i>	<i>Mergus albellus</i> ; Smew	Belič.
43/11	<i>Mergellus albellus</i>	<i>Mergus minutus</i> ; Minute Merganser	Belič, ta mali
44/01	<i>Cygnus cygnus</i>	<i>Anas Cygnus</i> ; Whistling Swan	Labúd.
44/02	<i>Cygnus olor</i>	<i>Anas Cygnus Olor</i> ; Tame Swan. Mute Swan.	Domáči Labúd
44/05	<i>Anser anser</i>	<i>Anas Anser</i> ; Wild goose. Greylag Goose	Divja Gôs
44/06	<i>Anser anser</i>	(<i>Anas Anser</i>) var: b. <i>Domesticus</i> ; Tame goose	Domáča Gôs
45/02	<i>Cairina moschata</i>	<i>Anas muschata</i> ; Cairoduck. <u>India Duck</u>	Turška ráca
45/04	<i>Melanitta fusca</i>	<i>Anas fusca</i> ; Velvet duck	Velka Černica
45/06	<i>Anas platyrhynchos</i>	<i>Anas boschas</i> ; Wild Duck	Velka divja raca
45/07	<i>Anas platyrhynchos</i>	var: b. <i>Anas domestica</i> ; Tame Duck	Domaca raca
45/09	<i>Tadorna tadorna</i>	<i>Anas Tadorna</i> ; <u>Shieldrake</u>	Morska raca
45/10	<i>Anas clypeata</i>	<i>Anas clypeata</i> ; Shoveler	Zličarca
46/01	<i>Anas strepera</i>	<i>Anas Strepera</i> ; Gadwall, or Grey	Konopnica
46/02	<i>Anas penelope</i>	<i>Anas Penelope</i> ; Wigeon	Zvižgavka
46/03	<i>Aythya ferina</i>	<i>Anas ferina</i> ; Poker. Readheaded Wigeon	Sivka
46/04	<i>Anas acuta</i>	<i>Anas acuta</i> ; Pintail	Dolgorepka
46/07	<i>Bucephala clangula</i>	<i>Anas Clangula</i> ; Goldeneye	Černi Zgonc. Špéglar.
46/08	<i>Bucephala clangula</i>	<i>Anas Glaucion</i> ; Glaucium	Srákarski Zgonc. Srakarca.
46/09	<i>Aythya fuligula</i>	<i>Anas fuligula</i> ; Tufted Duck	Rujavi Zgonc. Kémbl.
46/11	<i>Anas querquedula</i>	<i>Anas querquedula</i> ; Garganey	Čopásta Černica. Mala Černica.
46/12	<i>Anas crecca</i>	<i>Anas crecca</i> ; Common Teal	Kréhelc. Régelca.
47/01	? <i>Anas querquedula</i>	var: b. <i>Anas circia</i> ; Summer Teal	~
47/03	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	<i>Pelecanus onocrotalus</i> ; White Pelican	Kréhelc. Régelca.
47/04	<i>Phalacrocorax carbo</i>	<i>Pelecanus carbo</i> ; Cormorant	Néasit
47/05	<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	<i>Pelecanus Graculus</i> ; Shag	Mórski Vrán
			Morski Vrán, mali

Povzetek

Jančar, T. (1999): Nomenclatura carniolica barona Žige Zoisa - ob 200. obletnici rokopisa. *Acrocephalus* 20 (94-96): 71 - 86.

Baron Žiga Zois (1747-1819) je ena najpomembnejših osebnosti v zgodovini slovenskega naroda, saj je pomembno vplival na razvoj nacionalne identitete. Domala povsem pa je bilo doslej prezrto, da se je ukvarjal tudi z ornitologijo. Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani hrani dva zvezka njegovih rokopisov z ornitološko vsebino. Nastajala sta v zadnjih letih 18. stoletja. V teh letih mineva 200 let od njunega nastanka. Za zgodovino slovenskega ornitološkega imenoslovja je izrednega pomena zvezek "Nomenclatura carniolica". V njem je Zois zbral slovenska imena za večino domačih ptičjih vrst. Gre za prvi sistematični seznam ptičjih imen v slovenskem jeziku. V rokopisu je Zois izpisal vse evropske vrste po tedaj veljavnem sistemu. Vsako je opremil z znanstvenim, francoskim in angleškim imenom. Slovensko ime je zapisano pri 230 vrstah od skupno 430, kolikor jih je v seznamu. V rokopisu je tudi seznam višjih taksonomskih skupin z rodovi (genus), redovi (ordo) in razdelki (divisio). Zois je uvedel slovenska imena za vse višje taksonomske skupine, katerih predstavniki so tedaj živeli v Sloveniji. Namen članka je omogočiti dostop do dela, ki je bilo strokovni javnosti doslej praktično neznano in nedostopno. V članku je delni prepis Zoisove Nomenclature carniolice. V celoti je prepisan seznam višjih taksonomskih skupin. Iz seznama vrst so izpisane vse tiste, za katere je Zois navedel tudi slovensko ime.

Literatura

- ERJAVEC, F. (1868): Naše in tuje živali v podobah, Tretji del, Ptice. Družba sv. Mohorja v Celovcu, Celovec.
- FREYER, H. (1842): Fauna der in Krain bekannten Säugethiere, Vögel, Reptilien und Fische. Ljubljana.
- GREGORI, J. (1976): Ornitologija na ozemlju današnje Slovenije do leta 1926. *Proteus* 38 (7): 244-246.
- GREGORI, J. (1991): Vprašanja strokovnih in slovenskih ptičjih imen. *Acrocephalus* 12 (47): 36-40.
- GREGORI, J. (1992): Ptiči v »Favni« Henrika Freyerja - ob 150. obletnici njenega izida. *Acrocephalus* 13 (54): 130-137.
- GPAN, A., J. MUNDA & F. PETRE (1980-91): Slovenski biografski leksikon, četrta knjiga. Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Ljubljana.
- MATVEJEV, S. D. & V. F. VASIĆ (1973): *Catalogus faunae Jugoslaviae*, zvezek IV/3 - Aves. SAZU, Ljubljana.
- PONEBŠEK, J. (1917): Naše ujede, I. del: Sove. Muzejsko društvo za Kranjsko, Ljubljana.
- ZOIS, Ž. (1797?): Aves terrestres / Europeae /, *Nomenclatura Carniolica*. Rokopis Ms 167, NUK.
- ZOIS, Ž. (1799?): Aves Europeae - Germanicae. Rokopis Ms 168, NUK.

Tomaž Jančar, Gorenje Blato 31,
SI-1291 Škofljica,
e-mail: martina.kacicnik@guest.arnes.si

Rokopis prispel: 20.09.1999

Revizija prispela: 5.10.1999

Sprejeto: 11.10.1999

Priloga I.**Appendix I.****Indeks vrst****Species index**

- Accipiter gentilis* 04/11, 05/01
Accipiter nisus 07/02
Acrocephalus arundinaceus 14/07
Acrocephalus palustris 22/04
Acrocephalus schoenobaenus 23/01
Acrocephalus sirpaceus 22/04
Actitis hypoleucos 36/05
Aegithalos caudatus 25/03
Aegypius monachus 02/01
Alauda arvensis 19/08
Alcedo atthis 12/08
Alectoris graeca 29/05, 29/06
Anas acuta 46/04
Anas clypeata 45/10
Anas crecca 46/12
Anas penelope 46/02
Anas platyrhynchos 45/06, 45/07
Anas querquedula 46/11, 47/01
Anas strepera 46/01
Anser anser 44/05, 44/06
Anthus campestris 20/04
Anthus pratensis 20/01
Anthus trivialis 20/02
Apus apus 25/10
Aquila chrysaetos 03/02, 03/06
Ardea cinerea 32/01
Asio otus 08/04
Athene noctua 09/08, 09/10
Aythya ferina 46/03
Aythya fuligula 46/09
Bombycilla garrulus 15/07
Bonasa bonasia 28/07
Botaurus stellaris 31/03
Bubo bubo 08/03
Bucephala clangula 46/07, 46/08
Burhinus oedicephalus 29/11
Buteo buteo 04/04
Cairina moschata 45/02
Calcarius lapponicus 18/05
Calidris alba 37/03
Caprimulgus europaeus 25/05
Carduelis cannabina 19/01, 19/02
Carduelis carduelis 18/07
Carduelis chloris 15/11
Carduelis flammea 19/03
Carduelis spinus 18/09
Certhia brachydactyla 13/04
Certhia familiaris 13/04
Chlidonias sp. 42/01
Ciconia ciconia 30/03
Ciconia nigra 30/04
Cinclus cinclus 15/02
Circus aeruginosus 04/07
Coccothraustes coccothraustes 15/09
Columba livia domestica 26/02
Columba oenas 26/01
Columba palumbus 26/04
Coracias garrulus 11/07
Corvus corax 10/05
Corvus corone 10/06, 10/08
Corvus frugilegus 10/07
Corvus monedula 10/09
Coturnix coturnix 29/07
Crex crex 38/04
Cuculus canorus 11/09
Cygnus cygnus 44/01
Cygnus olor 44/02
Delichon urbica 25/07
Dendrocopos major 12/03
Dendrocopos medius 12/04
Dendrocopos minor 12/05
Dryocopus martius 12/02
Egretta alba 32/05
Egretta garzetta 32/04
Emberiza cia 16/09
Emberiza cirrus 16/08
Emberiza citrinella 16/07
Emberiza hortulana 16/06
Emberiza melanocephala 17/03
Emberiza schoeniclus 16/11
Erithacus rubecula 23/05
Falco columbarius 07/07
Falco naumanni 06/11
Falco peregrinus 05/02
Falco rusticolus 06/01
Falco tinnunculus 06/11
Ficedula albicollis 19/07
Ficedula hypoleuca 19/07
Ficedula sp. 23/03
Francolinus francolinus 29/01
Fringilla coelebs 18/01
Fringilla montifringilla 18/04
Fulica atra 39/03, 39/04
Galerida cristata 20/07
Gallinago gallinago 33/08
Gallinago media 33/07, 34/05
Gallinula chloropus 38/05, 38/06
Gallus gallus 27/04
Garrulus glandarius 11/01
Gavia arctica 41/02, 41/04
Gavia immer 41/01
Gavia stellata 41/02, 41/05
Geronticus eremita 11/06
Glareola sp. 37/08
Grus grus 30/02
Haematopus ostralegus 37/07
Haliaeetus albicilla 03/01
Himantopus himantopus 37/02
Hirundo rupestris 25/09
Hirundo rustica 25/06
Hydrobates pelagicus 43/06
Ixobrychus minutus 31/06
Jynx torquilla 12/01
Lagopus mutus 28/05
Lanius collurio 10/03
Lanius excubitor 10/01
Larus canus 42/10
Larus fuscus 42/09
Larus ridibundus 42/04
Loxia curvirostra 15/08
Lullula arborea 19/09
Luscinia megarhynchos 21/05
Luscinia svecica 23/06
Lymnocyttus minimus 33/09
Melanitta fusca 45/04
Melanocorypha calandra 20/05
Meleagris gallopavo 27/02
Mergellus albellus 43/10, 43/11
Mergus merganser 43/07
Mergus serrator 43/09
Merops apiaster 13/01
Miliaria calandra 16/10
Milvus migrans 04/02
Milvus milvus 04/01
Monticola saxatilis 14/08, 14/09
Montifringilla nivalis 18/06
Motacilla alba 21/01
Motacilla cinerea 21/02, 21/03
Motacilla flava 21/04
Muscicapa striata 19/06
Nucifraga caryocatactes 11/03
Numenius arquata 33/03
Numenius phaeopus 33/04
Numida meleagris 27/03

Nyctea scandiaca 09/01	Platalea leucorodia 30/01	Streptopelia decaocto 26/07
Nycticorax nycticorax 31/01	Plectrophenax nivalis 16/03	Streptopelia turtur 26/05
Oenanthe oenanthe 23/10	Plegadis falcinellus 33/01	Strix aluco 09/02, 09/03
Oriolus oriolus 11/08	Pluvialis apricaria 37/01	Sturnus vulgaris 14/01
Otis tarda 29/09	Pluvialis squatarola 35/05 35/06	Sylvia atricapilla 21/10
Otus scops 08/07	Podiceps auritus 39/06	Sylvia communis 22/09
Panurus biarmicus 25/04	Podiceps cristatus 39/05	Sylvia curruca 22/01, 23/07
Parus ater 24/08	Podiceps grisegena 39/09	Tachybaptus ruficollis 39/10
Parus caeruleus 24/10	Porzana parva 38/09	Tachymarptis melba 25/11
Parus cristatus 25/01	Porzana porzana 38/08	Tadorna tadorna 45/09
Parus major 24/06	Prunella collaris 14/02	Tetrao tetrix 28/02
Parus montanus 24/09	Pyrrhocorax graculus 11/05	Tetrao urogallus 28/01
Parus palustris 24/09	Pyrrhula pyrrhula 16/01	Tetrax tetrax 29/10
Passer domesticus 17/07	Rallus aquaticus 38/01	Tichodroma muraria 13/06
Passer montanus 17/08	Recurvirostra avosetta 40/01	Tringa erythropus 34/09
Pavo cristatus 27/01	Regulus ignicapillus 24/03	Tringa nebularia 34/05
Pelecanus onocrotalus 47/03	Regulus regulus 24/03	Tringa ochropus 35/07
Perdix perdix 29/02	Remiz pendulinus 25/02	Tringa totanus 35/04
Petronia petronia 17/09	Riparia riparia 25/08	Troglodytes troglodytes 24/02
Phalacrocorax aristotelis 47/05	Saxicola rubetra 23/09	Turdus iliacus 14/05
Phalacrocorax carbo 47/04	Saxicola torquata 23/08	Turdus merula 14/10
Phasianus colchicus 27/05	Scolopax rusticola 33/05	Turdus philomelos 14/04
Phoenicurus ochruros 22/08	Serinus canaria 18/10	Turdus pilaris 14/06
Phoenicurus phoenicurus 22/06	Serinus citrinella 18/12	Turdus torquatus 15/01
Phylloscopus collybita 24/04	Serinus serinus 18/11	Turdus viscivorus 14/03
Pica pica 10/10	Sitta europaea 12/09	Tyto alba 09/04
Picoides tridactylus 12/07	Sterna albifrons 41/11	Upupa epops 13/03
Picus canus 12/06	Sterna hirundo 41/09	Vanellus vanellus 35/02
Picus viridis 12/06	Sterna sandvicensis 41/07	